
KAJ & ČA - KNJIŽEVNI SUSRET U ROČU

6. hrvatski književni pleter

U petak, 18. listopada 2024. u Roču je održan ČA & KAJ književni susret, 6. hrvatski književni pleter, u sklopu programa Kajkavskoga spravišća „Kaj & ča: prožimanja i perspektive“. U programu su sudjelovali: prof. MARIJA ROŠČIĆ PARO, prevoditeljica, gl. tajnica Kajkavskoga spravišća i voditeljica Galerije KAJ; dopredsjednik Kajkavskog spravišća prof. FRANE PARO, akademski slikar grafičar, dr. sc. EMILIJA KOVAČ, književnica i znanstvenica, te domaćini Susreta: književnik VLADIMIR PERNIĆ i prof. MIRJANA PAVLETIĆ, predsjednica Katedre Čakavskoga sabora Roč. Katedra zahvaljuje svima koji su svojom nazočnošću podržali ovaj susret. ČA & KAJ susret - jedan je od oblika bogate i dugogodišnje književno-umjetničke, znanstvene i izdavačke suradnje dviju renomiranih institucija: Kajkavskoga spravišća, društva za širenje i unapređivanje znanosti i umjetnosti iz Zagreba, i Čakavskoga sabora (ČS), posebno Katedre ČS Roč.

Riječ je o suradnji koja je započela još 1973. godine znakovitim izdanjem časopisa Kaj „Srce Zagorja u srcu Istre“, a koja je službeno pokrenuta 1974. godine sa željom da se kulturološki povežu dva prepoznatljiva jezična i umjetnička znaka: KAJ i ČA.

Ovogodišnji Susret odvijao se u znaku nekoliko, za spomenute institucije, značajnih godišnjica:

- 50. godišnjica osnivanja Katedre ČS Roč,
- 50. godišnjica osnivanja Kajkavskoga spravišća Zagreb,
- 50. godišnjica suradnje ovih dviju institucija,
- 20. godišnjica objavljivanja prve, manifestne knjige iz 2004. godine, naslovljene upravo prema programu: Kaj & Ča: prožimanja i perspektive, nakon koje je objavljen čitav niz pjesničkih zbirki koje u pravilu sadrže poetska ostvarenja dvaju autora, i to jednog kajkavca i jednog čakavca, među kojima su:
  - MANUTEKSTURA: Daniel Načinović – Božica Pažur, 2006.

- CICIRICI I SENJALI: Ivo Kalinski - Vladimir Pernić, 2007.
- ZVONI & VITAR: Stanislav Petrović – Miroslav Sinčić, 2012.
- PRVA SREDA NA MESECU: Nada Galant – Ivan Kutnjak, 2018.
- BREBERIKA & EKLETIKA: Božica Brkan – Boris Domagoj Biletić, 2022.

Predsjednica Katedre ČS Roč Mirjana Pavletić, uvodno je spomenula još nekoliko važnih obljetnica koje se odnose na Roč i Rošćinu, a to su:

- 960. godišnjica prvog pisanog spomena Roča (1064. u latinskoj ispravi Roč se spominje kao Ruz),

- 40. godišnjica završetka spomen-kompleksa Aleje glagoljaša (autori akad. Josip Bratulić i akad. Želimir Janeš) – posljednje obilježje podignuto u Aleji je Lapidarij u Brnobićima (autor akad. Branko Fučić),

- prije 30 godina održan je 1. simpozij „Prijatelja Roča“ i otvorena je Galerija „Ronz“ na Velim vratima,

- prije 30 godina postavljen je na Vela vrata Grb Roča (1994.),

- prije 10 godina otvorena je Ročka glagoljska tiskara „Juri Žakan“ u prostoru kraj Velih vrata gdje otada funkcionira kao prava mala tiskarska radionica u kakvima su se prije više od 500 godina tiskale inkunabule. Knjigotiskarska preša i radionica realizirane su zahvaljujući ponajprije dugogodišnjem suradniku Katedre, akad. slikaru i grafičaru, prof. Frani Paru.

Prof. Marija Rošćić Paro predstavila je Kajkavsko spravišće, apostrofirajući da je riječ o društvu za širenje i unapređivanje znanosti i umjetnosti, koje broji 260-ak znanstvenika i umjetnika, promicatelja hrvatske kulture, s više od 50 godina djelovanja u desetak programa. Osim književno-nakladničke djelatnosti u redovitim i posebnim izdanjima – časopisu KAJ kojemu je nakladnik od 1975. (389 brojeva u 259 svezaka) i posebnim izdanjima unutar biblioteka (oko 220 knjiga) - te uz afirmaciju kulturnih vrednota cjelokupnog hrvatskog kajkavskog govornog područja, značajni su mu programi tronarječnog, “ča-kaj-što” jezičnog i kulturnog povezivanja (Jezičnica kajkaviana, Ča & kaj: prožimanja i perspektive, Hrvatski književni putopis...)

Predsjednik Spravišća je izv. prof. dr. sc. Boris Beck; počasni predsjednik: dr. sc. Ivo Kalinski; dopredsjednici su: prof. Frane Paro, akad. slikar grafičar i književnica Božica Brkan.

Prof. Frane Paro obratio se nazočnima izrazivši zadovoljstvo što ta suradnja traje već pola stoljeća i što je urodila izuzetnim plodovima. Posebno se osvrnuo na svoju suradnju s ročkom Katedrom i na realizaciju replike Gutenbergove knjigotiskarske preške koju je projektirao.

U pjesničkom dijelu programa svoje su stihove čitali pjesnici: Emilija Kovač i Vladimir Pernić.

EMILIJA KOVAČ rođena je u Donjem Mihaljvcu, u Međimurju. Studirala je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, gdje je 2002. magistrirala, a 2010. doktorirala na temu: „Ženski diskurs devedesetih godina dvadesetog stoljeća u hrvatskoj književnosti“ (mentorica dr. sc. Julijana Matanović). Disertacija je objavljena 2015. godine pod nazivom „Amazonke, vile i satirice“. Radni vijek provela je kao nastavnica u srednjoj školi, te predavačica na Učiteljskom fakultetu u Čakovcu. Uz znanstveni i urednički rad, piše poeziju i prozu (pripovjednu, putopisnu i esejističku). U svome književnom radu njeguje standardni i kajkavski izričaj. Objavila je pet samostalnih zbirki pjesama: „Šutnji usprkos“, 1986., „Sakefelejočke iliti pjesni razlike“, „Poliptisi“, 1999.; „Čudovita“, 2007.; „Razmatranja“, 2022. (u najužem izboru za visoku književnu nagradu „Tin Ujević“, ponosni nakladnik: Kajkavsko spravišće) i jednu u zajedničkoj knjizi s Nenadom Piskačom i Goranom Gatalicom: „Trofelno suzvučje“, 2022., te četiri proze („Kubiranje tišine“, roman, 1996., „ITD“, zbirka pripovijedaka, 2004., „Slike na dah“ (prijevod na engleski: „Images: Breath-held“), poetski roman, 2018., „Paralelizmi: One i oni“, zbirka pripovijedaka, 2020.). Zastupljena je u više antologija i u mnogim zajedničkim zbirkama i časopisima.

VLADIMIR PERNIĆ, pjesnik, publicist, organizator i voditelj brojnih kulturnih manifestacija i svih Katedrinih projekata - rođen je 1946. u Hlajima. Gimnaziju je završio u Pazinu, a u Rijeci je diplomirao na Pedagoškoj akademiji. Radio je u prosvjeti, kulturi i medijima. Objavio je sedam zbirki pjesama: „Ubjačić“ (1979.), „Srhi“ (1990.), „Znamen“ (1996.), „Cicirici i Senjali“ (2007.) zajedno s kajkavskim pjesnikom Ivom Kalinskim, „Suita mediterranea“ (2013.), „Iznucani verši“ (2018.) i „Postelja od oblaka“ (2022.).

Zastupljen je i u tri grafičko-poetske mape zajedno s akademskim slikarima i grafičarima Franom Parom, Eugenom Kokotom i Hedom Gaertner. U svome književnom radu Pernić njeguje standardni i dijalektalni izričaj. Pjesme je objavljivao i u časopisima, a uvršten je i u nekoliko antologija čakavskoga pjesništva te u zajedničkim zbirkama poezije. Mnoge su mu pjesme uglazbljene. Autor je i više publicističkih naslova te jedne zbirke legendi. Član je Društva hrvatskih književnika od 2004. godine. Za svoj je rad primio brojne nagrade i priznanja, među kojima se izdvajaju: Plaketa Općine Buzet (1984.) za izuzetan doprinos u razvoju kulture, „Ročki znamen“ Katedre Čakavskog sabora Roč za provedbu projekta „Glagoljaške tiskare“, Povelja „Zvane Črnja“ Čakavskoga sabora (2006.) te Nagrada Grada Buzeta za životno djelo (2022.).

Susret je, u sklopu programa Kajkavskog spravišća „KAJ&ČA: prožimanja i perspektive“, sufinanciran sredstvima Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske.

Mirjana Pavletić

Sudionici Kaj & ča susreta: M. Pavletić, M. Roščić Paro, V. Pernić, E. Kovač, F. Paro

Kajkavsko spravišće i Čakavski sabor na Šestom Pleteru ČA & KAJ

Na *PLETERU ČA I KAJ* (uključujući diskretno i *ŠTO* kao mjesto svojeg zajedništva) predstavnici Čakavskog sabora, Katedra Roč, i Kajkavskog spravišća ponovno su se družili osnažujući dugogodišnju suradnju između sjeverozapada i jugozapada Domaje. U ime čakavice i Katedre Roč govorili su Mirjana Pavletić, aktualna predsjednica Katedre, te Vladimir Pernić, pjesnik, a u ime Kajkavskoga spravišća Marija Roščić Paro, voditeljica Galerije Kaj, Frane Paro, potpredsjednik, te Emilija Kovač, pjesnikinja. Program pod imenom *KAJ & ČA: PROŽIMANJA I PERSPEKTIVE*, u koji se ove godine upisao i „Hrvatski književni pleter“, odvija se od 2001., a suradnja dvaju Sabora od 1973. brojem *Kaja* 6/1973. „Srce Zagorja u srcu Istre“. Manifestacija *Pleter* otpočela je kao samostalni događaj od 2018., u sklopu *Kaj & ča: prožimanja i perspektive*, na Janešovu vidikovcu. Za vrijeme korone, jedan je *Pleter* odgođen, tako da je ove godine održan šesti. Ovogodišnji je susret pojačan činjenicom da se obilježavaju 50. obljetnice djelovanja spomenutih institucija.

Naime, da ponovimo gradivo i obrazložimo navode:

Kajkavsko spravišće, društvo za širenje i unapređivanje znanosti i umjetnosti

– utemeljeno je 1974., a proizišlo je iz KUD-a „Ksaver Šandor Gjalski“ (osnovanog 1973. godine).

S nadregionalnom koncepcijom, te saborskim izvaninstitucionalnim djelovanjem, u desetak stalnih programa godišnje – upućeno je na cjelokupno i opsežno (povijesno-kulturno i zemljopisno) kajkavsko govorno područje Republike Hrvatske. Pokretač Društvu i Kaju bio je književnik, filmski djelatnik i neumorni kajofil Stjepan Draganić.

Od 1975. Kajkavsko spravišće nakladnik je časopisu za književnost, umjetnost, kulturu Kaj (koji redovito izlazi u Zagrebu od 1968).

Ime društvu – Kajkavsko spravišće – dao je njegov prvi predsjednik, povjesničar, akad. Josip Adamček. Nemjerljiv pečat i ugled Spravišću priskrbili su dugogodišnji predsjednik akademik Miroslav Šicel te nestor hrvatske kajkavijane prof. dr. sc. Joža Skok. Aktualni je predsjednik Spravišća izv. prof. dr. sc. Boris Beck, a zbog dugogodišnjeg predanog rada i odanosti ideji Spravišća dr. sc. Ivo Kalinski, nakon predsjedničkog mandata, obnaša čast počasnog predsjednika.

Čakavski sabor ima sličnu misiju u području čakavskog izričaja. Osnovan je 1969. u Žminju, prvi mu je predsjednik bio Mirko Božić, a potpredsjednik Zvane Črnja. Oblikovan je kao krovna udruga sastavljena od 20-ak „podružnica“, tj. Katedri, čiji se broj mijenja jer s vremenom neke prestaju s radom, neke se revitaliziraju ili nanovo osnivaju. Trenutno je aktivno blizu 25 Katedri, a naš je domaćin bila Katedra Roč. Pod tim nazivom udruga kontinuirano djeluje od 1976. godine. Prije toga djelovala je pod nazivom Ročki glagoljaški bijenale. Prvi joj je predsjednik bio Josip Cerovac, a trenutno Katedru vodi Mirjana Pavletić (2003. – 2009. te od 2015. do danas). Jedan od izuzetno agilnih i predanih predsjednika bio je pjesnik Vlado Pernić, koji i danas diše za Roč i Sabor.

Središnji susret, priredba za javnost, koja se sastojala od čitanja poezije i informativnog dijela o aktivnostima Katedre i Spravišća, odvijao se u prostorijama Područne škole Roč 18. 10. 2024., a drugi dan u živopisnom i inspirativnom okruženju Aleje glagoljaša i čudesnog gradića Huma održao se radni sastanak tijekom kojeg se raspravljalo o daljnjoj suradnji dviju institucija.

Kao što su zadaci i ciljevi institucija srodni, srodni su i problemi, a oni proizlaze iz činjenice da su materinski kaj & ča jezici, dijalektalni prostor Hrvatske i njegove vrijednosti - prilično podcijenjeni. Usprkos tome, a zahvaljujući izrazitom entuzijazmu rukovodstava s objiju strana i njihovoj sjajnoj suradnji, misija se nastavlja, s nadom da će se aktivirati novi naraštaj poštovalaca zapretanih vrijednosti koje čuvamo i nastaviti rad na stabilno posloženim temeljima i na svoj način. Čekamo ih, čim prije, tim bolje, a dotad – trajemo na svoj način.

Emilija Kovač